

## BETHLEN GÁBOR FEJEDELEM Néhány LEVELE.

### I.

Nem régen érkezvén alá onnan felül alumnusunk Szilvási Márton, kit a keresztyén anyaszentegyháznak épületire küldtünk volt fel tanitattni, kit mostan Fejérvárra bocsájtottunk hogy az ott való iskolának mestere lévén, mindenkben annak módja szerint dirigálja. Hagyjuk és parancsoljuk is kegyelmeteknek ez levelünk látván mindjárt adasson alája szekeret lovakat és késérőket, kik Lévaigh vigyék és késérjék. Ebbeli kegyelmetek engedelmességét kedvesen vesszük: Secus non facturi. Datum in libera civitate nostra Tyrnaviensi die 11. Octobr. Anno 1619. G. Princeps.

### II.

Gabriel Dei gratia Princeps Transylvaniae partium regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes.

Ugy vagyom, hogy ennekelőtte harminc lovakat parancsoltunk vala, hogy lövő szerszámink eleiben küldenétek, de a mint hét bányavárosok emberitől értjük, hogy ő nekik szokások törvények az nem volt soha, hogy valamelyféle lövő szerszámok eleiben marhát adtanak volna, már az pedig, hogy a mi kevés marhájok volt is az hadak miatt és egyébképen is igen elveszett, a mint azért ennek előtte magatokat ajánlottátok, akkor tudniillik, mikor innét az lövő szerszámok elől marhátokat haza bocsátottuk, hogy valamikor kívánnók, száz marhát küldenétek, hagyjuk s parancsoljuk is serio ez levelünk látván ahhoz az harminc lovakhoz, kiket ide küldöttetek, mindjárt hetven lovakat avagy ökröket küldjétek és százra töltsétek a mellettek levő emberiteknek életével költségével együtt. Secus non facturi. Datum Posonii die 8. Januarii Anno Domini 1620.

G. Princeps P. S. ennek pedig se órát se napot ne várjátok mindjárt küldjön (küldvén) küldjétek.

### III.

Az mely hat száz magyar forintot Pázmán Péter hagyott volt maga bizonyos szükségeire kezeteknél, mivel annak három százát a szent János templomára, mely már az ott levő orthodoxa religion való státus számára építetik, három százat pedig azoknak az deákoknak deputáltuk, a kiknek intertentiójokra annuatim három három száz forintot rendeltünk. Hagyjuk és serio parancsoljuk ebben semmi circuitiót, subterfugiumot nem keresvén sőt minden akadékoskodást hátra hagyván és erre több parancsolatunkat nem várván, az három száz forintot a megnevezett templomra, három százat pedig azon mi diákoknak mox et de facto adjátok oda. Secus sub gravi indignationis



nostrae poena non facturi. Datum Cassovia die 26. marty Anno doi. 1620. Gabriel. — Kraus kezétől, Johannes Kraus.

## IV.

Bizonyos szükségünk lévén orvos doctorra más levelünkkel táltuk meg várostokban lakó Graimelius Márton doctort ide hivatván őtet nagy szükséggel. Minek okáért hagyjuk és parancsoljuk nektek serio ez levelünk látván, az megnevezett Doctor Mártont magok szerén éjjel nappal küldjétek ide mi hozzánk Beszterce-Bányára. Secus sub gravi nostra indignatione nequaquam facturi. Datum Novisolii 11. Junii Anno 1620. Gabriel (türelmesen aláírva). Johannes Kraus.

## V.

Gabriel Dei gratia regnorum Hungariae Transylvaniaeque princeps ac Siculorum comes etc.

Prudentes ac circumspecti nobis syncere dilecti salutem et gratiam nostram. Petrasko vajda az római császár ő felsége szolgálatjáról elbucsuzván az nemes Magyarország és az mi szolgálatunkra akarván magát adni és háza népét ez országban tartani, minthogy ennek előtte is várostokban volt szokott és rendelt szállások az vajdáknak; hagyjuk és parancsoljuk is háza népe tartására oly illendő szállást rendelvén és mutatván, hogy ha mikor maga ott lészen is lehessen elegendő szállása, háza népét minden bántás és bosszuság nélkül ott békességben lenni és maradni engedjétek. Secus non facturi. Datum Novizolii die 9. Augusti Anno 1620. Gabriel.

Prudentibus ac circumspectis judici et juratis civibus liberae ac regiae civitatis Tyrnaviensis etc. nobis syncere dilectis.

## VI.

Gabriel Dei gratia electus Hungariae.

Mivelhogy Almási Pál nevű váci püspök ez elmúlt besztercebányai országgyűlésében végeztetett articulushoz magát nem akarta tartani, egy értelemben országunkbeli hiveinkkel nem akart lenni, és nem hogy az elmúlt szent Mihály napjára comparealt és obedienciát praestált volna, de mind ez mai napig is extra limites regni lévén, ez hazának közönséges békesége és csendessége ellen, ellenkezőinknek pártjokra vagy, azt tueallja. Ez okon a mely háza, öröksége és egyéb javai ott Nagyszombatban voltak az országnak arról írott articulussa szerint kegyelmes dispositionunkban lévén, azon házát hozzá tartozó minden pertinentiával conferáltuk és adtuk mi vitézlő hiveinknek Török Istvánnak bizonyos számu vitézink kapitányának Rácz Mihálynak, Nagy Jánosnak és Cziegezi Ferencnek udvari szolgálóinknak arról írott donationk szerint. Azért hagyjuk és parancsoljuk is serio hűségteknek hogy annak continentiaja szerint most mindjárt azon házát és földeit, réteit, szőlőit valamelyeket Almási Pál pap birt, bocsássa-



tok kezeikbe és engedjétek békességesen birniok. Secus non facturi. Datum Posonii die 8. Novembris a. D. 1620. Gabriel.

## VII.

Becsületes hiveinket Kassay Istvánt tanácsunkat és Frater Istvánt egyik erdély ítélő mesterünket az szent békességnek római császárral ő felségével való tractátusára kelletvén bocsátanunk; mivel mi Erdélyből őket igen sietséggel csak postán hivattuk volt ide hozzánk; ez okon lovaik is magoknak itt nem lévén: igen serio hagyjuk és parancsoljuk hűségteknek, hogy ez parancsolatunkat valami siketségre nem vővén, mindjárt mindeniknek kocsijok eleibe hat hat lovat olyat szerezzetek, hogy mind alkalmazatosan és tisztességesen oda mehessenek rajtok az tractatusnak helyére, és ilyen közönséges jóra nézendő dolgunkban se nekünk se az országnak meg ne fogyatkozzanak. Secus non facturi. Datum ex castris nostris ad oppidum Szencz positis die 21. Septembris Anno Domini 1621. Gabriel m. p.

## VIII.

Gabriel DEI gratia electus Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae etc. REX Transylvaniae princeps ac Sicularum Comes etc.

Prudentibus. Istennek kegyelmes segítségéből hadainkkal az Fejér hegyen által költöztünk és nem akarván továbbra is táborunkat életből megfogyatkozni hűségteket intjük sőt hagyjuk és parancsoljuk az városban mindeneknek meghirdetvén az élésnek táborunkban bőven való hordását, az olyan embereket, kik eddig éléshordással szoktak kereskedni, ugyan reája is kényszeritse mentül hamarébb táborunk után élést hozván ezután is hordják szüntelenül, az mint eddig hogy semmit pénz nélkül el nem vettek, ezután is igaz árát mindennek megadjuk. Az hegyen való utnak is félelmes voltát az mi illetné, nekünk Szombat városában elegendő praesidiumunk lévén az kapitánnak megparancsoltuk, hogy az táborunk után élést hozó szekereket mindenkor bátorságos állapottal elkésértesse, ebből is azért akadékok nem lehetvén táborunkat élésből megfogyatkozni ne hagyja. Secus non facturi. Datum ex castris nostris ad Arcem Korlatkő positis die 26. Septembris Anno 1621. Gabriel.

Ugyanazoknak:

Doktor Mártont kelletvén gróf Thurzó Imre ur beteges állapotja miatt curatiojára ide kihivatnunk, hűségteknek hadjuk és parancsoljuk, mindjárt, minden késedelem nélkül jó illendő kocsit és elegendő lovakat adjatok, a kiből sietséggel jó alkalmazossággal ki jöhessen S. n. f. Datum ex castris nostris ad Scalitium positis die 28. Septembris Anno 1621. Gabriel.

A pozsonyi ev. főiskola könyvtárából közli

L. P.